

Sociological Explanation of the Social and Cultural Functions of Sports on Urban Economic Development (Case Study: Kerman City)

Reza. Esmaeili Kakh¹, Kamal. Javanmard^{2*}, Reza. Parizad Taserani³

¹ PhD Student, Department of Sociology, Qom Branch, Islamic Azad University, Qom, Iran

² Assistant Professor, Department of Sociology, Shahr-e-Quds Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

³ Assistant Professor, Department of Sociology, Qom Branch, Islamic Azad University, Qom, Iran

* Corresponding author email address: javanmardkamal@yahoo.com

Article Info

Article type:

Original Research

How to cite this article:

Ghorashi, M., Amini, A., & Shariati, H. (2024). Sociological Explanation of the Social and Cultural Functions of Sports on Urban Economic Development (Case Study: Kerman City). *Journal of Social-Political Studies of Iran's Culture and History*, 3(5), 140-153.

© 2024 the authors. This is an open access article under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0) License.

ABSTRACT

The present study aimed to understand the role of the social and cultural functions of sports in urban economic development in the city of Kerman. The research is applied in terms of its purpose, cross-sectional in terms of time, and mixed-methods (qualitative-quantitative) in terms of its methodology. In the qualitative phase, the method employed was meta-synthesis, while in the quantitative phase, partial least squares (PLS) was utilized. The qualitative population included Persian and English articles containing the keywords "social and cultural functions of sports," which were analyzed through purposive sampling to extract the dimensions of the social functions of sports. The quantitative population consisted of 243 individuals, including managers of sports clubs, heads of sports associations, and heads of sports federations in Kerman city. Stratified sampling was used, and data were collected via a researcher-made questionnaire with face and content validity and reliability of 0.82. The findings revealed that social and cultural functions can significantly impact urban economic development. Among these, social functions play a more prominent role. Social functions enhance this process through components such as lifestyle changes, creating social cohesion, changing social class, establishing urban neighborhoods, generating employment, shaping consumption patterns, transitioning to a global city, and stimulating economic growth.

Keywords: Social functions of sports, urban economic development, social cohesion, economic growth stimulation.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

The relationship between sports and urban economic development has gained significant attention due to the transformative potential of sports as a cultural, social, and economic phenomenon. Urban economic systems, influenced by their demographic, geographic, and sociocultural contexts, exhibit intricate interactions where social and cultural elements play a pivotal role in shaping economic dynamics (Sullivan, 2019). Among the factors contributing to urban development, sports stand out as a multifaceted domain that integrates social cohesion, health promotion, and economic revitalization. Recent research emphasizes the industrialization of sports and its capacity to drive sustainable development, particularly through infrastructure creation and fostering inclusive participation (Dickson & Zhang, 2020).

Studies show that urban environments benefit from sports by promoting active lifestyles, reducing crime rates, and enhancing labor market efficiency (González-García et al., 2022). In addition, sports create opportunities for social mobility and employment, acting as a bridge across social classes and encouraging community integration (Barbu & Popescu, 2020). These aspects highlight the relevance of sports as a tool for urban economic development, extending beyond entertainment to stimulate broader socioeconomic benefits.

In the context of Kerman City, this study explores how social and cultural functions of sports influence urban economic development. It addresses a critical gap in understanding the role of sports in transforming urban landscapes by examining its cultural and economic implications through a mixed-methods approach.

Methods and Materials

This research employs a mixed-methods design, incorporating both qualitative and quantitative approaches. The qualitative phase involves a meta-synthesis of 54 selected articles in Persian and English, focused on the social and cultural functions of sports. This phase identified key dimensions contributing to urban development, including lifestyle changes, social cohesion, and economic stimulation.

The quantitative phase targets a population of 243 individuals, comprising sports club managers, heads of sports associations, and federations in Kerman City. Stratified sampling was utilized to ensure representation. Data were collected through a researcher-designed questionnaire, validated for face and content reliability, achieving a Cronbach's alpha of 0.82. The data analysis was performed using Partial Least Squares (PLS) structural equation modeling to evaluate the relationships between variables and test hypotheses.

Findings

The findings demonstrate that sports significantly impact urban economic development, with social functions being more prominent than cultural ones. Below are the key results with supporting numbers:

1. Social Functions:

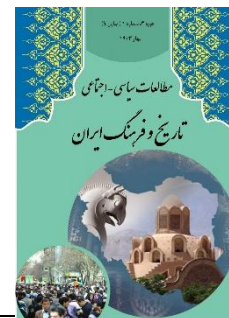
- The mean score for social functions was 3.90 (SD = 0.50), indicating their strong role in promoting social cohesion and community engagement.

- Lifestyle changes associated with sports activities reduced healthcare costs and indirectly contributed to urban economic productivity. The normalized distribution of responses showed significant alignment ($p > 0.05$) with this trend.
 - Employment generation linked to sports activities accounted for 22% of the observed economic growth variance.
- 2. Cultural Functions:**
- Cultural activities scored a mean of 4.03 (SD = 0.58), highlighting their contribution to community identity and pride.
 - Economic stimulation through sports events showed a direct correlation with tourism and local business growth, with 37% of respondents acknowledging its impact on urban GDP.
- 3. Model Validation:**
- The model's structural equation showed a strong fit, with an R^2 value of 0.37, indicating that 37% of urban economic development could be explained by social and cultural functions of sports.
 - Variance Inflation Factor (VIF) values for social and cultural functions were below the critical threshold of 3, confirming no multicollinearity issues.

Discussion and Conclusion

The study underscores the transformative potential of sports in urban economic development. Social functions, such as fostering social cohesion, promoting active lifestyles, and generating employment, play a critical role in enhancing economic productivity and urban resilience. Cultural functions enrich community interactions, foster a sense of identity, and encourage participation across diverse groups, creating a foundation for sustainable urban growth.

Key actionable insights include the need for policymakers to prioritize sports infrastructure and inclusive sports programs in urban planning. Integrating sports into strategic urban initiatives can stimulate local economies, promote social equity, and contribute to long-term economic sustainability. The findings serve as a guide for urban planners and stakeholders to leverage sports as a multifaceted tool for development.

تبیین جامعه‌شناختی کارکردهای اجتماعی و فرهنگی ورزش بر توسعه اقتصاد شهری (مورد مطالعه: شهر کرمان)

رضا اسماعیلی کاخ^۱، کمال جوانمرد^۲، رضا پریزاد طاسرانی^۳

۱. دانشجوی دکتری، گروه جامعه‌شناسی، واحد قم، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران

۲. استادیار، گروه جامعه‌شناسی، واحد شهر قدس، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

۳. استادیار، گروه جامعه‌شناسی، واحد قم، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران

* ایمیل نویسنده مسئول: javanmardkamal@yahoo.com

چکیده

اطلاعات مقاله

نوع مقاله

پژوهشی اصیل

نحوه استناد به این مقاله:

اسماعیلی کاخ، رضا، جوانمرد، کمال، و پریزاد طاسرانی، رضا. (۱۴۰۳). تبیین جامعه‌شناختی کارکردهای اجتماعی و فرهنگی ورزش بر توسعه اقتصاد شهری (مورد مطالعه: شهر کرمان). *مطالعات سیاسی-اجتماعی تاریخ و فرهنگ ایران*، ۳(۵)، ۱۴۰-۱۵۳.

© ۱۴۰۳ تمامی حقوق انتشار این مقاله متعلق به نویسنده است. انتشار این مقاله به صورت دسترسی آزاد مطابق با گواهی (CC BY-NC 4.0) صورت گرفته است.

پژوهش حاضر با هدف شناخت نقش کارکردهای اجتماعی و فرهنگی ورزش بر توسعه اقتصادی شهری در شهر کرمان انجام شد. تحقیق به لحاظ هدف کاربردی به لحاظ زمان مقطعی و به لحاظ روش ترکیبی (کیفی - کمی) است. روش انجام کار در بخش کیفی فراترکیب و در بخش کمی حداقل مربعات جزئی است. جامعه آماری بخش کیفی مقالات فارسی و لاتین که کلیدواژه کارکردهای اجتماعی و فرهنگی ورزش را داشته‌اند با نمونه‌گیری هدفمند مورد بررسی قرار گرفتند و ابعاد کارکردهای اجتماعی ورزش استخراج شد؛ در بخش کمی جامعه آماری ۲۴۳ نفر از مدیران باشگاه‌های ورزشی و و روسای هیات ورزشی و روسای فدراسیون‌های ورزش شهر کرمان است؛ روش نمونه‌گیری طبقه‌ای و داده‌ها به وسیله پرسشنامه محقق ساخته با روائی صوری و محتوایی و پایایی ۰/۸۲ مورد آزمون قرار گرفتند یافته‌های تحقیق نشان داد کارکردهای اجتماعی و فرهنگی می‌تواند اقتصاد شهری اثر گذار باشد و در میان این دو بعد کارکردهای اجتماعی نقش پررنگ تری دارد و کارکردهای اجتماعی از طریق مولفه‌های تغییر سبک زندگی، ایجاد همبستگی اجتماعی، تغییر طبقه اجتماعی، ایجاد محله شهر، ایجاد اشتغال، ایجاد الگو مصرف، تبدیل به شهر جهانی، تحریک رشد اقتصادی این روند را تقویت می‌کند.

کلیدواژگان: کارکردهای اجتماعی ورزش، توسعه اقتصاد شهری، انسجام اجتماعی، تحریک رشد اقتصادی.

شهر به واسطه انسان‌های سازنده آن در ارتباط با عناصر اقتصادی و فرهنگی و ارزش‌ها، اعتقادات و ویژگی‌های اجتماعی مردمان به یک سرزمین شکل گرفته و معنا پیدا می‌کند اقتصاد شهری و سازوکار حاکم بر دخل و خرج کلان‌شهرها؛ ایجاد تحول در منابع درآمدی کلان‌شهرهای را مدنظر قرار می‌دهد در اقتصاد شهرها و توسعه‌های اقتصادی آن‌ها به دلیل اثرگذاری ویژه که بر سایر موضوعات دارد بیش‌تر مورد توجه قرار گرفته است روابط اقتصادی - اجتماعی انسان‌ها به همان اندازه که زمانمند هستند، فضا مندی یا جغرافیایی نیز هستند. در واقع، فضا، تجلی روابط اقتصادی - اجتماعی و به نوبه خود زمینه‌ساز موجودیت آن‌هاست (Sullivan, 2019).

از این بابت، فضا را می‌توان با ابزار تولید یا فن آوری که حاصل انباشت تاریخی دانش و تجربه اجتماعی‌اند و خود تثبیت‌کننده آن‌ها و زمینه‌ساز دانش و تجربه جدید است؛ مقایسه کرد. از یک سو کل روابط اقتصادی و اجتماعی انسان‌ها دارای تجلی معین و قاعده‌مندی در فضا است و از سوی دیگر بین انسان‌ها روابط اقتصادی قاعده‌مندی در فضا برقرار می‌شود. مطالعه این حوزه‌ها در رابطه انسان (جامعه) و فضا، موضوع خاص علم اقتصاد شهری است، به مدد همین علم است که می‌توان اقتصاد شهر و در چارچوب طرح‌های آمایشی، حتی کشور و مناطق آن را توسعه بخشید. ساماندهی اقتصاد پایا و پویا در تمام این پهنه‌های جغرافیایی، نیازمند اندیشه و مدیریت سنجیده در کل اقتصاد (اتخاذ راهبردها و سیاست‌های سنجیده در حوزه مالی، پولی و... و بخش‌های صنعت، کشاورزی و خدمات) است به عبارت دیگر، تلفیق شایسته اقتصاد کلان، بخشی و فضایی شرط لازم توسعه پایدار است (Rouzbehan, 2021). همچنین، شرطی مثل وجود حاکمیت شایسته را نیز باید به آن افزود. اقتصاد شهری به مقولاتی چون صرفه‌های ناشی از تجمع و برآیند آن به صورت صرفه‌های شهرنشینی، همچنین تعادل اقتصادی شهر و منطقه، داده و ستانده‌ها، پیوندها (مثبت و منفی) و توازن‌های بین و درون شهری، اقتصاد و اشتغال پایه شهر (فعالیتی که از بیرون برای آن درآمد یا مازاد اقتصادی کسب می‌کند) و رابطه آن با رشد و افول اقتصاد و جمعیت شهر و محله‌ها و غیره می‌پردازد (Sullivan, 2019).

در این بین نقش ساختار اقتصادی مناطق مختلف شهر در توسعه اقتصادی شهرها از جایگاه و اهمیت ویژه‌ای برخوردار است و در اختیار داشتن تصویر وضع موجود و آمار اطلاعات در خصوص شاخص‌ها و محورهای اقتصادی مناسب می‌تواند آینده مطلوب را ترسیم و راه رسیدن به آن را نیز نشان دهد و همچنین امکان مقایسه مستند بین مناطق مختلف شهر را فراهم آورده و روند رشد یا افول اقتصاد هر یک از مناطق و به تبع آن کل شهر را مشخص نماید. حوزه مطالعاتی اقتصاد شهری مفاهیم بی‌شماری را در بر دارد؛ مفاهیمی چون ساختار فضایی شهر، اندازه و رشد آن، اقتصاد مسکن شهری، اقتصاد ترابری شهری، مکان‌یابی تسهیلات شهری، مهاجرت به شهرها و رشد شتابان مناطق شهری، مالیه شهری، ایجاد تأسیسات و تسهیلات شهری، تسهیل توسعه اقتصادی شهرها توجه به همه این مؤلفه‌ها در یک پیوستار می‌تواند منجر به توسعه اقتصادی شهرها گردد (Hadi Zanoz, 2019).

هر عامل اقتصادی که در شهرها بخواهد زمینه توسعه را فراهم نماید باید این مؤلفه را نیز مدنظر قرار دهد در این پژوهش سعی شد نگاه کنیم که ورزش در توسعه اقتصاد شهری چه نقشی دارد. ورزش که امروز به صنعتی تبدیل شده است در شهرها چگونه می‌تواند به رفاه اقتصادی و ثبات اقتصادی و... کمک نماید. ورزش یک صنعت با کارکردهای بی‌شماری فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی و سیاسی است که در حال حاضر جامعه‌شناسان سعی می‌کنند با شناخت بیشتر نتایج و آثار عینی آن بر جامعه سعی در استفاده بهینه از ورزش در توسعه شهرها و کشور و حتی نظام جهانی بردازند. از سوی دیگر در سال‌های اخیر، فعالیت بدنی، اشاعه بسیاری یافته‌اند به دلیل جامعیت و توجه صرفی که به فعالیت بدنی دارد، می‌تواند راهکاری برای ایجاد و توسعه شهرها در نظر گرفته شوند (Karakatsanis et al., 2015).

سیاست‌هایی که افراد را ترغیب به انجام فعالیت‌های بدنی می‌کند گاه استانداردهای نوشته شده‌ای هستند و گاه هنجارهای اجتماعی هستند که نانوشته‌اند و بر رفتار اثر می‌گذارند. به‌عنوان مثال پارک‌های ورزشی، فضاهای سبز، مسیرهای پیاده‌روی و دوچرخه‌سواری، سیستم حمل‌ونقل فعال و محلات جزو مقوله‌هایی هستند که عوامل محیط فیزیکی و فضایی می‌توانند جای گیرند که منجر به توسعه شهرها به دلایل ورزشی شوند از دیگر سیاست‌ها می‌توان نام برد فاصله از محیط‌ها و فضاهای مسکونی تا فضاهای باز مانند پارک‌ها نام برد (Ghasemi & Keshkar, 2014). البته باید گفت که این فضاها در ایران باهدف توسعه شهرها تأسیس نشدند؛ بلکه باهدف سرگرمی و تفریح ایجاد شده‌اند (Zarrabi & Mousavi, 2019). از سال ۲۰۱۲ در کشورهای پیشرفته شهرها با مضامین شهرهای ورزش، شهرهای فعال باهدف فوکوس بر روی ورزش شکل گرفته است. این نکته را باید در نظر داشت که بدون وجود بسترهای اجتماعی و فرهنگی که زمینه‌ساز و مشوق ورزش هستند نمی‌توان انتظار داشت شهروندان شهری از این امکانات و بهترین زیرساخت‌ها استفاده کنند (Safari & Latifi Fard, 2018).

حیدری و همکاران (۱۴۰۰) در مقاله‌ای با عنوان "توسعه اقتصادی صنعت ورزش با کاربرد شبکه‌های اجتماعی با رویکرد طرح‌های ترکیبی" نتایج بخش کمی نشان داد که مقدار تی مربوطه هر عامل تأثیر معناداری را دارند و تمامی چارچوب مدل توسعه اقتصادی صنعت ورزش با کاربرد شبکه‌های اجتماعی مورد تأیید قرار گرفت. همچنین نتایج نشان داد توسعه نهادها و توسعه حامیان تأثیر زیادی بر سایر معیارهای توسعه اقتصادی صنعت ورزش دارند (Heydari et al., 2021). شریفی و رحیمی (۱۴۰۰) در مقاله‌ای با عنوان "بررسی عوامل کارساز و کلیدی در راستای توسعه صنعت ورزش و اثرات اقتصادی و اجتماعی آن در جامعه" چنین بیان می‌کنند که یکی از اهداف مشخص در سیاست‌های اقتصادی کشورها، افزایش درآمد و به تبع آن توسعه اقتصادی آن کشورها بدون وابستگی به فروش منابع خام می‌باشد. این موضوع یکی از برنامه‌های اساسی ایران به عنوان اقتصاد بدون نفت می‌باشد. گرایش روبه رشد مردم به ورزش و نیاز به مصرف کالاها و خدمات ورزشی باعث شده تا صنعت ورزش روند درآمدزایی بی‌سابقه‌ای را تجربه کرده و سهم بسزایی در اقتصاد کشورها ایفا کند. بررسی اثرات مستقیم و غیرمستقیم سرمایه‌گذاری در ورزش و تأثیر آن بر روی رشد و توسعه اقتصادی، یک مسئله بسیار مهم برای اقتصاد کشورها می‌باشد. کانادا، انگلیس و آمریکا از جمله کشورهایی هستند که تحقیقات گسترده‌ای در این زمینه انجام داده‌اند. صنعت ورزش در آمریکا نوعی ماشین اقتصادی است که سالانه میلیون‌ها دلار درآمد دارد. رواج ورزش و تفریحات سالم در عصر حاضر به ویژه در کشورهای توسعه یافته سبب رونق هرچه بیشتر این صنعت شده است. هرچند صنعت ورزش در دهه ۱۹۹۰ میلادی از قدرت خاصی بیش از آنچه تصور می‌شد برخوردار بود ولی هنوز یک صنعت جوان است و تمامی مشکلات یک صنعت جوان را داراست. کمیت و کیفیت بخش‌های صنعت ورزش در هر کشوری با توجه به اندازه و دامنه این صنعت متفاوت است از این رو تا کنون الگوی واحد و یکسانی برای آن ارائه نشده است (Sharifi & Rahimi, 2021). ملانیاجلودار (۱۳۹۹) در مقاله‌ای با عنوان بررسی انسان‌شناختی کارکردهای اجتماعی-فرهنگی ورزش کشتی در بین نونهالان و نوجوانان ۱۲-۱۹ ساله (مطالعه موردی: شهرستان ساری) یافته‌ها نشان می‌دهد ورزش ریشه در اعتقادات مذهبی این منطقه دارد و علاوه بر جلوگیری از آسیب‌های اجتماعی، دارای کارکردهایی از قبیل گذران اوقات فراغت، آمادگی جسمانی و نیز کانالی برای تخلیه انرژی و مسیری برای هدایت پرخاشگری در شهر ساری است (Melaniajelodar, 2020). گونزالس و همکاران (۲۰۲۲) در مقاله‌ای با عنوان "ادراک ساکنان از تأثیر گردشگری ورزشی بر توسعه اجتماعی پایدار" چنین تبیین می‌کنند که تجزیه و تحلیل ادراک اجتماعی شهروندان و ارزیابی تأثیر گردشگری ورزشی و حمایت آنها از توسعه گردشگری می‌تواند در تدوین سیاست‌هایی با هدف انسجام اجتماعی و توسعه محلی استفاده زیادی داشته باشد. این اقدامات به نفع مشارکت و شمول اجتماعی، فرصت‌های برابر و نگرش مثبت تر نسبت به گردشگری ورزشی و ورزش فراگیر است. این مطالعه با هدف تجزیه و تحلیل ادراک و تمایل به حمایت شهروندان از تأثیر گردشگری ورزشی از منظر چند بعدی است. به طور خاص، این مطالعه ادراک اجتماعی را در چهار معیار ارزیابی می‌کند: تأثیر اجتماعی، تأثیر فرهنگی، تأثیر زیست محیطی و سیاست‌های محلی. نمونه این مطالعه شامل ۶۰۷ نفر ساکن

در گرن کاناریا می‌باشد. یک نظرسنجی با دو مقیاس، یکی در مورد درک تأثیرات اجتماعی، فرهنگی، زیست‌محیطی، اقتصادی و سیاسی-اداری و دیگری در زمینه استعداد حمایت از توسعه گردشگری ورزشی از منظر توسعه اجتماعی پایدار و فراگیر مورد استفاده قرار گرفت. با استفاده از روش حداقل مربعات جزئی، نتایج نشان می‌دهد که تمامی متغیرهای مطالعه به جز تأثیر اجتماعی معنی‌دار بودند. نتیجه گیری می‌شود که ادراک اجتماعی مطلوبی نسبت به گردشگری ورزشی وجود دارد. نتایج این مطالعه ممکن است بر برنامه ریزی بخش گردشگری در گرن کاناریا و همچنین بر سیاست‌ها و مقررات حاکم بر این فعالیت تأثیر داشته باشد (González-García et al., 2022). دیکسون و ژاگ (۲۰۲۰) در مقاله‌ای با عنوان "ورزش و توسعه شهری" این چنین تبیین می‌کند که هرچه هم ورزش و هم شهرها در طول قرن گذشته دگرگون شده‌اند، تحقیقات در مورد تقاطع ورزش و توسعه شهری کمیاب است. در رابطه با ورزش و توسعه شهری بازاریابی ورزشی و اسپانسرینگ، تجربی میراث، حکومت، تصویر، تغییرات آب و هوا و پایداری. مجموعه‌ای از مفاهیم مشترکی است که بین محققان ورزشی را تشویق می‌کند به این موضوع بپردازند نتایج یافته‌ها نشان داد که ورزش می‌تواند بر توسعه شهری، طراحی شهری و حکمرانی شهری تمرکز کند و آن را توسعه دهد. درک نقش ورزش در توسعه شهرهای هوشمند فرصتی عالی برای تحقق ومطالعات بعدی خواهد بود (Dickson & Zhang, 2020). باربو و پوپسکو (۲۰۲۰) در مقاله‌ای با عنوان "سهم ورزش در توسعه اقتصادی و اجتماعی" این چنین تبیین می‌کند در زندگی اجتماعی معاصر، هم مردم عادی و هم سیاسی و شخصیت‌های فرهنگی ورزش را به عنوان پدیده‌ای با کارکردهای ویژه در رشد فرد که از طریق پیامدهای اقتصادی-اجتماعی آن ارزش می‌دهند. از طریق پیامدهای اقتصادی-مالی آن مانند صنعت همیشه در حال شکوفایی تجهیزات و فناوری ورزشی، مبالغ هنگفتی که باشگاه‌ها و ورزشکاران انباشته و اداره می‌کنند، تبلیغات، مفاهیم حقوقی مربوط به مقررات ملی و بین‌المللی، پیامدهای سیاسی در رابطه با رقابت بین کشورها. غرور ملی، پیامدهای فرهنگی از جمله رسانه، تماشاگر، تعصب، پیامدهای سلامتی در ارتباط با وسواس به تن سالم و غیره می‌توان گفت که امروزه ورزش یک پدیده اجتماعی بزرگ است. این امر برای کشورهای توسعه یافته و همچنین برای کشورهای در حال توسعه صادق است حتی اگر توافق نظرها در این زمینه چندان بالا نباشد (Barbu & Popescu, 2020). در این پژوهش سعی بر آن است تا ابعاد اجتماعی و اقتصادی ورزش و چگونگی تأثیرگذاری آن بر توسعه پایدار امروز تحلیل شده و همچنین دستاوردهای حاصل از برخی از مهم‌ترین رویدادهای ورزشی در طول زمان ارائه گردد. می‌توان گفت که ورزش می‌تواند بر حمل‌ونقل شهری، خلق شهروندانی فعال و توانمند و توسعه رقابت‌های ورزش و توسعه درآمدهای شهرها و توسعه فضاهای شهری شهرها و فرایند شهرنشینی و کاهش آسیب‌های شهری و... منجر شود (اقتباس از سایت غیرفعال^۱) باتوجه به توضیحات ارائه شده و دانستن این مطالب که ورزش می‌تواند بر شهر اثرگذار باشد این پژوهش در جهت پاسخ به این هست که چگونه کارکردهای اجتماعی ورزش بر توسعه اقتصاد شهری تأثیر می‌گذارد؟

روش تحقیق

تحقیق حاضر به لحاظ هدف کاربردی و به لحاظ روش کمی - کیفی است که با فراترکیب (بخش کیفی) و روش حداقل مربعات جزئی (بخش کمی) انجام شد جامعه آماری در بخش کمی مدیران باشگاه‌های ورزشی و رؤسای هیئت ورزشی و رؤسای فدراسیون‌های ورزش شهر کرمان است؛ بر اساس آمار ارائه شده توسط اداره ورزش و جوانان شهر کرمان ۱۹۹ مدیر باشگاه ورزشی رسمی و تعداد ۱۷ نفر رؤسای هیئت ورزشی و ۱۸ نفر رؤسای فدراسیون شهر کرمان هستند که با نمونه‌گیری طبقه‌ای مورد آزمون قرار گرفتند. در بخش کیفی جامعه آماری شامل ۵۴ تحقیق فارس و لاتین است و روش نمونه‌گیری هدفمند و بر اساس کلیدواژه کارکردهای اجتماعی ورزش انجام شد پس از استخراج ابعاد کارکردهای اجتماعی ورزش ابعاد تبدیل به فرضیه شد و به‌وسیله پرسش‌نامه محقق ساخته داده‌ها جمع‌آوری گردید و مورد آزمون قرار

^۱ www.triple-ac.net

گرفتند. روائی صوری و محتوای پرسش‌نامه توسط خبرگان تأیید شد و پائینی آن به‌وسیله آلفا کرونباخ سنجیده شد که این ضرایب ابعاد به شرح زیر است. کارکردهای فرهنگی ۰/۸۱، کارکرد اجتماعی ۰/۷۸؛ برای توسعه اقتصاد شهری ۰/۷۴، برای آموزش فرهنگ ورزش ۰/۷۸، الگوسازی ۰/۸۱، آموزش ارزش و هنجار ۰/۷۲، پیوندهای فرهنگی ۰/۷۸، هویت‌بخشی ۰/۷۳، تبادل و ادغام فرهنگی ۰/۷۴، آرامش بخشی ۰/۸۲، سبک زندگی ۰/۷۹، همبستگی اجتماعی ۰/۸۲، تغییر طبقه اجتماعی ۰/۸۶، ایجاد محله شهر ۰/۸۵، ایجاد اشتغال ۰/۸۸، ایجاد الگو مصرف ۰/۸۹، تبدیل به شهر جهانی ۰/۸۴، تحریک رشد اقتصادی ۰/۷۷ به‌دست‌آمده است. در نهایت پس از جمع‌آوری داده‌ها به‌وسیله نرم‌افزار smart pls فرضیات آزمون شدند.

یافته‌ها

به‌منظور توصیف آماری متغیرهای پژوهش از میانگین، انحراف معیار، چولگی و کشیدگی داده‌ها بهره‌گرفتن شد. در **جدول ۱**، شاخص‌های مرکزی و پراکندگی مربوط به مؤلفه‌های پژوهش نمایش داده شده است. لازم به ذکر است، کمینه و بیشینه هر یک از متغیرهای زیر به ترتیب ۱ و ۵ است.

جدول ۱

مشخصه‌های آماری مؤلفه‌های پژوهش

ردیف	مؤلفه	کشیدگی	چولگی	انحراف معیار	میانگین
۱	کارکردهای فرهنگی	۰/۸۳	-۰/۱۹	۰/۵۸	۴/۰۳
۲	کارکردهای اجتماعی	۰/۶۴	-۰/۳۸	۰/۵۰	۳/۹۰
۵	توسعه اقتصاد شهری	۰/۳۳	۰/۴۹	۰/۸۹	۳/۳۱

در این پژوهش از آزمون کولموگروف - اسمیرنوف^۱ برای آزمون نرمال بودن داده‌ها استفاده شده است این آزمون در سطح خطای ۵٪ تست می‌شود. اگر مقدار معناداری بزرگتر مساوی سطح خطای ۰/۰۵ به دست آید، دلیلی برای رد فرض صفر وجود نخواهد داشت؛ بنابراین توزیع داده‌ها نرمال خواهد بود.

جدول ۲

آزمون نرمال بودن داده‌ها

عامل اصلی	آماره کولموگروف اسمیرنوف	سطح معناداری
کارکردهای فرهنگی	۰.۳۴۳	۰.۰۵۷
کارکردهای اجتماعی	۰.۳۲۶	۰.۰۶۶
توسعه اقتصاد شهری	۰.۳۰۸	۰.۰۹۱

بر اساس نتایج آزمون کولموگروف - اسمیرنوف در تمامی موارد مقدار معناداری بزرگ‌تر از سطح خطا (۰/۰۵) بدست آمده است. بنابراین دلیلی برای رد فرض صفر وجود ندارد و توزیع داده‌ها نرمال است.

^۱ Kolmogorov-Smirnov

قبل از ارزیابی روابط ساختاری، هم خطی می‌بایستی بررسی شود تا مطمئن شویم نتایج رگرسیون بایس نمی‌باشد. در آمار، عامل تورم واریانس، شدت هم خطی چندگانه را در تحلیل رگرسیون کمترین مربعات معمولی ارزیابی می‌کند. شدت هم خطی چندگانه را با بررسی بزرگی مقدار VIF می‌توان تحلیل نمود. در واقع این شاخص بیان می‌دارد چه مقدار از تغییرات مربوط به ضرایب برآورد شده بابت هم خطی افزایش یافته است. چنانچه مقدار VIF بزرگ‌تر از ۵ باشد، سطح تورم بحرانی است و مقدار ایده‌آل برای VIF مقدار ۳ و کمتر از آن است.

جدول ۳

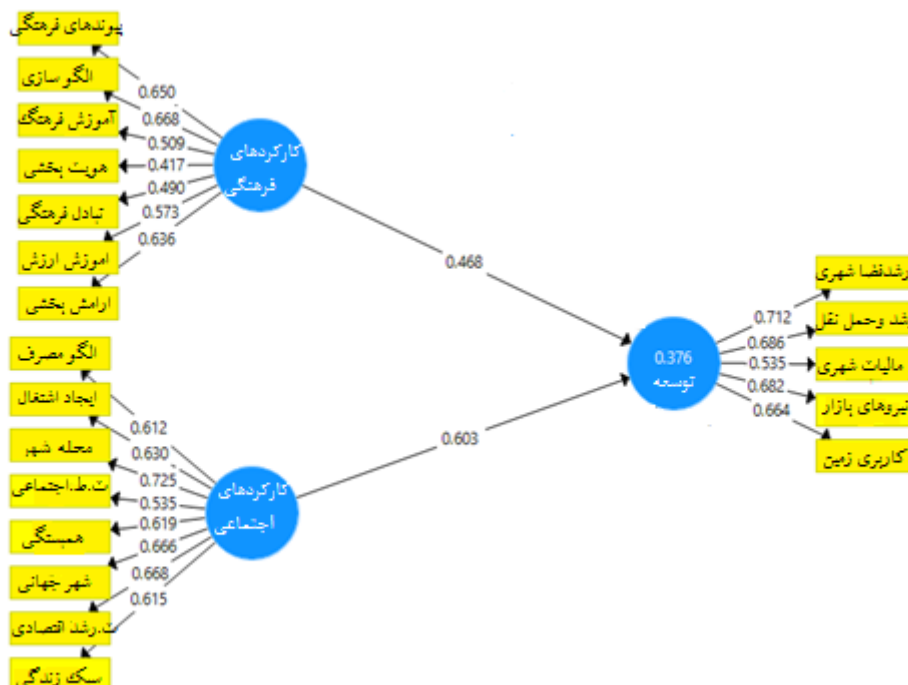
آزمون هم خطی چندگانه (VIF)

متغیر	VIF
کارکردهای فرهنگی	۶۶۷/۳
کارکردهای اجتماعی	۸۰۵/۴
توسعه اقتصاد شهری	۹۶۶/۱

طبق نتایج جدول ۳، مقدار VIF مولفه‌های تحقیق کمتر از ۳ به دست آمده است. بنابراین، مولفه‌های تحقیق هم خطی ندارند.

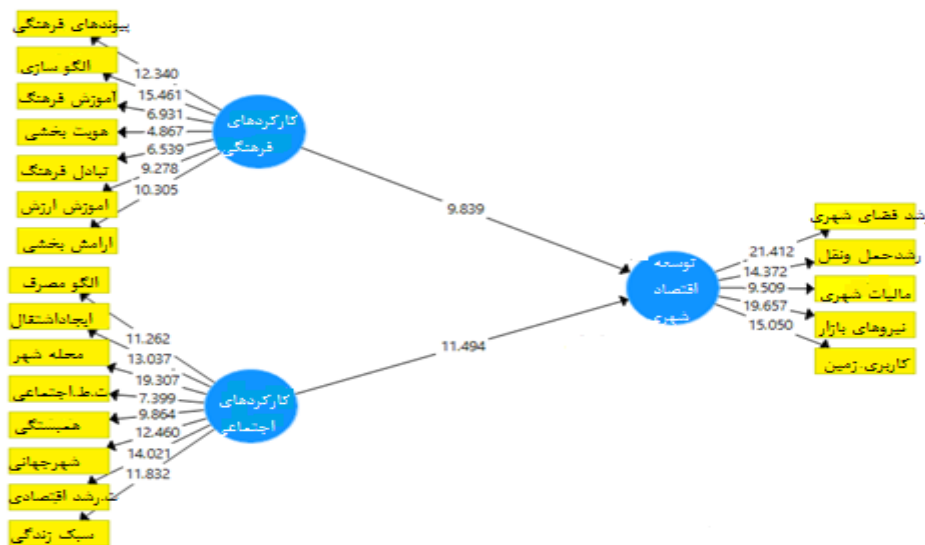
شکل ۱

بار عامل کلی مدل تحقیق

شکل ۲

آماره تی بوت استرایینگ مدل تحقیق

برای ارزیابی و بررسی روایی و پایایی سازه‌های مدل‌های اندازه‌گیری در معادلات ساختاری حداقل مربعات جزئی، ضرایب بارهای عاملی، آلفای کرونباخ، پایایی مرکب (CR)، روایی همگرا (AVE) و روایی واگرا (فورنل لارکر) محاسبه و ارائه می‌شود. برای آن که نشان داده شود متغیرهای پنهان به‌درستی اندازه‌گیری شده‌اند از مدل بیرونی به‌کارگیری شده است.

برای روایی همگرا میانگین واریانس استخراج (AVE) استفاده می‌شود. مقدار این ضریب نیز، از ۰ تا ۱ متغیر است که مقادیر بالاتر از ۰/۵ پذیرفته شده است روابط زیر برقرار است:

$$CR > 0.7$$

$$CR > AVE$$

$$AVE > 0.5$$

جدول ۴

روایی همگرا و پایایی متغیرهای تحقیق

متغیر	آلفای کرونباخ	AVE	CR
کارکردهای فرهنگی	۰.۷۷۳	۰.۷۸۳	۰.۸۳۲
کارکردهای اجتماعی	۰.۸۳۵	۰.۷۹۹	۰.۸۹۵
توسعه اقتصاد شهری	۰.۷۸۱	۰.۷۰۵	۰.۸۰۴

طبق نتایج **جدول ۴**، آلفای کرونباخ تمامی متغیرها بزرگ‌تر از $0/7$ بوده بنابراین از نظر پایایی تمامی متغیرها مورد تأیید است. مقدار میانگین واریانس استخراج شده (AVE) همواره بزرگتر از $0/5$ است بنابراین روایی همگرا نیز تأیید می‌شود. مقدار پایایی مرکب (CR) نیز بزرگتر از AVE و $0/7$ است و هر یک از سازه‌های مدل از روایی و پایایی مناسبی برخوردار است.

میزان رابطه سازه با شاخص‌هایش در مقایسه رابطه آن سازه با سایر سازه‌ها است؛ به‌گونه‌ای که روایی واگرایی قابل قبول یک مدل حاکی از آن است که یک سازه در دل تعامل بیشتری با شاخص‌های خود دارد تا با سازه‌های دیگر. روایی واگرایی وقتی در سطح قابل قبول است که میزان AVE برای هر سازه بیشتر از واریانس اشتراکی آن سازه و سازه‌های دیگر (مربع مقدار ضرایب همبستگی بین سازه‌ها) در مدل باشد. بررسی این امر به‌وسیله یک ماتریس صورت می‌پذیرد که خانه‌های این ماتریس حاوی مقادیر ضرایب همبستگی بین سازه‌ها و جذر مقادیر AVE مربوط به هر سازه است این مدل در صورتی روایی واگرایی قابل قبولی دارد که اعداد مندرج در قطر اصلی از مقادیر زیرین خود بیشتر باشند. مشخصه اصلی این ماتریس آن است که قطر اصلی یک است. سپس مقادیر موجود روی قطر اصلی ماتریس را باریشه دوم مقادیر واریانس شرح داده شده در AVE جایگزین می‌کنیم و در نهایت در **جدول ۵** ارائه می‌شود.

جدول ۵

روش فورنل و لاکر

متغیر	کارکردهای فرهنگی ورزش	کارکردهای اجتماعی ورزش	توسعه اقتصاد شهری
کارکردهای فرهنگی ورزش	۰.۸۸۵		
کارکردهای اجتماعی ورزش	۰.۸۶۵	۰.۸۹۴	
توسعه اقتصاد شهری	۰.۷۸۳	۰.۷۹۱	۰.۸۴۰

همان‌طور که در **جدول ۵** مشخص است مقادیر موجود در روی قطر اصلی ماتریس، از کلیه مقادیر موجود در ستون مربوط آن بزرگتر است و نشان دهنده آن است که مدل ما دارای روایی واگرایی مناسبی است. تحقیقات اخیر توسط هنسلر و همکاران (۲۰۱۵) نشان می‌دهد که معیار فورنل لاکر هنگامی که بارهای عاملی سازه‌ها اختلاف جزیی باهم دارند، به خوبی عمل نمی‌کند. بنابراین هنسلر و همکاران معیار HTMT را به عنوان جایگزین پیشنهاد داده‌اند. در صورتی که مقادیر تمامی اعداد مندرج در ستون‌ها در این روش کمتر از 0.9 باشد مدل از روایی واگرایی مناسب برخوردار خواهد بود.

جدول ۶

نتایج روش HTMT جهت بررسی روایی واگرایی

متغیر	کارکرد فرهنگی ورزش	کارکرد اجتماعی ورزش	توسعه اقتصاد شهری
کارکرد فرهنگی ورزش			
کارکرد اجتماعی ورزش	۰.۷۳۵		
توسعه اقتصاد شهری	۰.۶۰۳	۰.۷۰۰	

باتوجه به **جدول ۶** اینکه مقدار اعداد به دست آمده کمتر از 0.9 است، بنابراین روایی واگرایی HTMT مورد قبول است.

پس از اطمینان از مدل‌های اندازه‌گیری از طریق آزمون پایایی، روایی همگرا و روایی واگرا، می‌توان نتایج حاصل از مدل ساختاری را ارائه کرد. در بخش ساختاری مدل بر خلاف مدل‌های اندازه‌گیری، به پرسش‌ها و متغیرهای آشکار مدل توجه‌ای نمی‌شود و تنها متغیرهای پنهان و روابط میان آن‌ها مورد بررسی قرار می‌گیرد. برای بررسی برازش مدل از شاخص‌های برازش مدل ساختاری شامل معیار R^2 ، معیار اندازه تأثیر F^2 و معیار Q^2 استفاده می‌شود.

معیاری است که برای متصل کردن بخش اندازه‌گیری و بخش ساختاری مدل‌سازی معادلات ساختاری به کار می‌رود و بیانگر میزان تغییرات هر یک از متغیرهای وابسته مدل است که به‌وسیله متغیرهای مستقل تبیین می‌شود. نکته حیاتی در اینجا این است که R^2 تنها برای سازه‌های درون‌زا (وابسته) مدل محاسبه می‌گردد و در مورد سازه‌های برون‌زا مقدار این معیار صفر است. هر چه قدر مقدار R^2 مربوط به سازه‌های درون‌زا یک مدل بیشتر باشد نشان از برازش بهتر مدل است. چین (۱۹۹۸) سه مقدار ۰.۱۹، ۰.۳۳ و ۰.۶۷ را به‌عنوان ضعیف، متوسط، قوی بودن مدل تعیین می‌کنند. همچنین هنسلر (۲۰۰۹) و هر و همکاران (۲۰۱۱) سه مقدار ۰.۲۵، ۰.۵۰ و ۰.۷۵ را به‌عنوان مقدار ملاک برای مقادیر ضعیف، متوسط و قوی بودن برازش بخش ساختاری مدل به‌وسیله معیار ضریب تعیین تعریف کرده‌اند.

$$R^2 = 0.376$$

بر اساس نتایج، ضریب تعیین (R^2) سازه‌های درون‌زای مدل پژوهش مطلوب می‌باشد. مقدار ضریب تعیین عملکرد مولفه‌های وابسته نشان می‌دهد که ۳۷ درصد از تغییرات متغیرهای مدل از مجموع تأثیرات متغیرات مستقل و وابسته توضیح داده می‌شود که قویاً قابل قبول است.

در مدل کلی تحقیق که در شکل‌های فوق ترسیم شده است، مدل اندازه‌گیری (رابطه هریک از متغیرهای قابل مشاهده به متغیر پنهان) و مدل مسیر (روابط متغیرهای پنهان با یکدیگر) محاسبه شده است. در شکل ۱، بارعاملی متغیرهای تحقیق ارائه شده است. در این مدل که خروجی نرم افزار Smart PLS است، خلاصه نتایج مربوط به بار عاملی استاندارد روابط متغیرهای تحقیق ارائه شده است. برای سنجش معناداری روابط نیز آماره t با تکنیک بوت استرپینگ محاسبه شده است که در شکل ۲ نشان داده شده است. آزمون فرضیه‌های تحقیق نیز براساس روابط هریک از متغیرها به تفکیک در ادامه ارائه شده است.

جدول ۷

بررسی فرضیه اصلی

فرضیه	ضریب مسیر	آماره تی	سطح معناداری	وضعیت
کارکردهای اجتماعی ورزش توسعه اقتصاد شهری	۰.۴۶۸	۹.۸۳۹	۰.۰۰۰	تأیید
کارکردهای فرهنگی ورزش	۰.۶۰۳	۱۱.۴۹۴	۰.۰۰۰	تأیید

بر اساس نتایج به‌دست آمده از مدل معادلات ساختاری، ضریب مسیر در پارامترهای مدل بر توسعه اقتصاد شهری بالاتر از ۰.۳ به دست آمده است. سطح معناداری نیز در این فرضیه‌ها کمتر از ۰.۰۵ به دست آمده است (۰.۰۰۰).

بحث و نتیجه‌گیری

در پژوهش حاضر، توسعه اقتصادی شهری از منظر جامعه‌شناختی کارکردهای اجتماعی و فرهنگی ورزش مورد بررسی قرار گرفت. در تحلیل نقش کارکردهای اجتماعی ورزش باید گفت فعالیت‌های ورزشی به سبک زندگی سالم و فعال کمک می‌کند. افراد سلامت‌تر و

پرانرژی‌تر، به نتیجه می‌رسند که این موضوع می‌تواند به بهبود کارایی و بهبود اقتصاد شهر مانند کاهش جرایم و توسعه نیروهای بازار کمک کند. تعاملات اجتماعی و تشکیل انجمن‌ها؛ ورزش به‌عنوان فعالیت‌های گروهی، ارتباطات اجتماعی را ترویج می‌دهد. این تعاملات می‌توانند به همبستگی اجتماعی و افزایش انگیزه افراد برای مشارکت در زندگی اقتصادی شهری و تحرک اقتصادی منجر شود. ورزش، فرصت‌های برابری را برای افراد از تمام طبقات اجتماعی فراهم می‌کند. این امر می‌تواند به افزایش فرصت‌های اقتصادی و تحول در طبقه اجتماعی منجر شود. ایجاد زیرساخت‌های ورزشی و فرهنگی در محله‌ها، می‌تواند به بهبود و رشد زیرساخت‌های شهری و توسعه اقتصادی در سطح محلی کمک کند. فعالیت‌های ورزشی می‌توانند صنعت ورزش را توسعه دهند و در نتیجه اشتغال در حوزه‌های مرتبط با ورزش را افزایش دهند. ایجاد الگوهای مثبت مصرف و ترویج محصولات و خدمات مرتبط با فعالیت‌های ورزشی، می‌تواند باعث توسعه اقتصادی در بخش‌های مختلف شود. جذب گردشگران: توسعه تسهیلات ورزشی و برگزاری رخدادهای ورزشی بزرگ، می‌تواند به جذب گردشگران و افزایش درآمد شهری کمک کند. ورزش اثرات مستقیمی بر اقتصاد شهر دارد؛ از ایجاد مشاغل مرتبط تا افزایش فعالیت‌های تجاری و گردش مالی شود این یافته‌ها با تحقیقات پیشین (Barbu & Popescu, 2020; Gao et al., 2022; González-García et al., 2022; Heydari et al., 2021; Melaniajelodar, 2020; Sharifi & Rahimi, 2021) هم سو و هم جهت است.

در تبیین نقش کارکردهای فرهنگی ورزش بر توسعه اقتصادی چنین می‌توان گفت که ورزش به‌عنوان یک میانه آموزشی، افراد را به ارتقای سلامت جسمانی و روانی تشویق می‌کند؛ آموزش اصول و اخلاق ورزش به افراد جامعه، اساساً به ترسیم الگوهای مثبت در جامعه کمک می‌کند تا تمایل به شرکت در زمینه ورزش را داشته باشند شرکت و تمایل در ورزش زمینه توسعه فضای ورزشی شهری را افزایش می‌دهد. الگوسازی در ورزشکاران می‌تواند به‌عنوان الگوهای انگیزشی برای افراد عمل کنند و تمایل را به فعالیت ورزشی و تشویق نمایند. همچنین فعالیت‌های ورزشی می‌تواند به‌عنوان پیوندی برای اتحاد و تعامل بین افراد با زمینه‌های مختلف فرهنگی و اجتماعی عمل کند و تشویق به مشارکت افراد از اقشار مختلف جامعه در فعالیت‌های ورزشی به تعمیق درک فرهنگی کمک می‌کند. ورزش به‌عنوان یک بخش اساسی از فرهنگ جوامع، به افراد احساس هویت و تعلق به جامعه‌شان را می‌آموزد. حضور تیم‌های ورزشی به‌عنوان نمایندگان هویت شهری، افراد را به تقویت ارتباط با شهر و جامعه‌شان تشویق می‌کند و این خود زمینه‌ساز توسعه شهری و رشد فضای شهری است. همچنین ورزش فرصتی فوق‌العاده برای تبادل و ادغام فرهنگی فراهم می‌کند و با فراهم کردن فرصت‌های مشترک برای مردم از زمینه‌های مختلف، ورزش به تقویت ارتباطات فرهنگی و اجتماعی کمک می‌کند از سوی دیگر ترویج فعالیت‌های ورزشی در جامعه می‌تواند به بهبود سلامت روانی و جسمی افراد کمک کند و در نتیجه، به توسعه اقتصادی شهری نقش اساسی را ایفا می‌کند این یافته‌ها با تحقیقات پیشین (Barbu & Popescu, 2020; Gao et al., 2022; González-García et al., 2022) هم سو و هم جهت است. باتوجه به نتایج حاصل از تحقیق، توصیه می‌شود که سیاستمداران و برنامه‌ریزان شهری در برنامه‌ریزی‌ها و تصمیم‌گیری‌های خود به نقش ورزش به‌عنوان یک ابزار کلیدی در توسعه اقتصادی توجه ویژه داشته باشند. همچنین، ترویج فرهنگ و هویت محلی از طریق فعالیت‌های ورزشی باید به‌عنوان یک هدف اساسی در سیاست‌ها و برنامه‌ریزی‌های شهری مدنظر قرار گیرد. با این تحقیق، امیدواریم که افزایش آگاهی درباره نقش ورزش در توسعه اقتصادی شهری، به تصمیم‌گیران کمک کند تا استراتژی‌ها و برنامه‌ریزی‌هایی را که از این ابزار قدرتمند برای بهبود شرایط اجتماعی و اقتصادی شهرها می‌توان استفاده کرد، ترویج دهند.

تعارض منافع

در انجام مطالعه حاضر، هیچ‌گونه تضاد منافی وجود ندارد.

مشارکت نویسندگان

در نگارش این مقاله تمامی نویسندگان نقش یکسانی ایفا کردند.

موازن اخلاقی

در انجام این پژوهش تمامی موازن و اصول اخلاقی رعایت گردیده است.

شفافیت داده‌ها

داده‌ها و مآخذ پژوهش حاضر در صورت درخواست از نویسنده مسئول و ضمن رعایت اصول کپی رایت ارسال خواهد شد.

حامی مالی

این پژوهش حامی مالی نداشته است.

References

- Barbu, M., & Popescu, M. C. (2020). The Contribution of Sport to Economic and Social Development. *Studia, UBB Education Artis Gymn*, 65(1), 27-38. [https://doi.org/10.24193/subbeag.65\(1\).03](https://doi.org/10.24193/subbeag.65(1).03)
- Dickson, G., & Zhang, J. J. (2020). Sports and Urban Development: An Introduction. *International Journal of Sports Marketing and Sponsorship*. <https://doi.org/10.1108/IJSMS-11-2020-0194>
- Gao, H., Zhang, Y., Zhao, Y., Ma, J., & Yuan, X. G. (2022). Analysis of the Effect of Urban Residents' Sports Consumption on GDP Growth Based on Deep Learning. *Computational Intelligence and Neuroscience*, 2022, 52-85. <https://doi.org/10.1155/2022/6069881>
- Ghasemi, H., & Keshkar, S. (2014). *Socio-Cultural Foundations of Sports*. Varzesh Publishing.
- González-García, R. J., Martínez-Rico, G. B., & Calabuig, F. (2022). Residents' Perception of the Impact of Sports Tourism on Sustainable Development Goals. *Sustainability*, 14(3). <https://doi.org/10.3390/su14031232>
- Hadi Zanoz, B. (2019). A Critique of the Relationship Between Human Capital and Economic Growth with an Emphasis on Labor Force Distribution. *Iranian Economic Research Quarterly*, 4(17), 33-44.
- Heydari, N., Hakkak Zadeh, M., & Manouchehrinejad, M. (2021). Economic Development of the Sports Industry Using Social Networks with a Mixed Method Approach. *Communication Management in Sports Media*, 9(3), 71-86.
- Karakatsanis, K., Kipreos, G., Mountakis, C., & Stergioulas, A. (2015). The Commuting Profiles of the Principals: Their Views on the Surrounding Built Environment and Infrastructure of Their Schools and the Factors That Affect the Active Commuting of Students to and from School. *International Journal of Sport Management, Recreation and Tourism*, 17, 1-13. <https://doi.org/10.5199/ijsmart-1791-874X-17a>
- Melaniajelodar, S. (2020). Anthropological Study of the Socio-Cultural Functions of Wrestling in Children and Adolescents Aged 12-19 (Case Study: Sari County). *Studies and Social Research in Iran Quarterly*, 9(1), 83-102.
- Rouzbehan, M. (2021). *Principles of Economic Development*. Mashal-e Azadi Publications.
- Safari, M., & Latifi Fard, M. (2018). Model of a Physically Active-Friendly City with an Approach to Active Cities, Active Communities, Active Citizens. *Urban Management Studies Journal*(112), 48-89.
- Sharifi, H., & Rahimi, N. (2021). Examining Key Factors in the Development of the Sports Industry and Its Economic and Social Impacts on Society. *New Approaches in Islamic Studies*, 3(7), 201-228.
- Sullivan, A. O. (2019). *Topics in Urban Economics* (Translated by Jafar Ghadari & Ali Ghadari ed.). Noor Elm Publications.
- Zarrabi, A., & Mousavi, M. N. (2019). Examining the Role of Small Cities in the Urban System and Regional Development: A Case Study of Yazd Province. *Geography and Environmental Planning Journal*(34), 1-18.